

بسمه تعالی
مجلس شورای اسلامی
دوره سوم - سال اول
۱۳۶۷ - ۱۳۶۸

شماره ترتیب چاپ ۳۰۶

شماره دفتر ثبت ۱۳۴

شماره ۳۴/۸۸۹۵۲/ل

تاریخ ۱۳۶۷/۱۰/۱۴

برادر گرامی حجت الاسلام والمسلمین آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه اصلاح موادی از قانون مدنی که بنا به پیشنهاد شماره ۱۵/۷۵۱۰ مورخ ۶۷/۱۰/۶
وزارت دادگستری در جلسه مورخ ۱۳۶۶/۱۰/۷ هیات وزیران بتصویب رسیده، بییوست
تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد.

نخست وزیر - میرحسین موسوی

نظر به اینکه قانون اصلاح موادی از قانون مدنی مصوب ۶۱/۱۰/۸ و قانون اصلاح
ماده ۱۲۰۵ قانون مدنی مصوب ۶۳/۵/۶ به صورت آزمایشی و بترتیب برای مدت پنج و
سه سال بتصویب رسیده، علیهذا اصلاحات ضروری قانون مدنی جهت تصویب نهائی بشرح
زیر تقدیم می گردد.

لایحه اصلاح موادی از قانون مدنی

ماده ۱- مصوبات مجلس شورای اسلامی به رئیس جمهور ابلاغ می شود. رئیس جمهور باید ظرف پنج روز آنرا امضا و به دولت ابلاغ نماید و دولت موظف است ظرف مدت چهل و هشت ساعت آنرا منتشر کند.

ماده ۲۶- اموال دولتی که معد است برای مصالح یا انتفاعات عمومی مثل استحکامات و قلاع و خندق ها و خاکریزهای نظامی و قورخانه و اسلحه و ذخیره و سفاین جنگی و همچنین اثاثه و ابنیه و عمارات دولتی و سیم های تلگرافی دولتی و موزه ها و کتابخانه های عمومی و آثار تاریخی و امثال آنها و بالجمله آنچه از اموال منقوله و غیر منقوله که دولت به عنوان مصالح عمومی و منافع ملی در تحت تصرف دارد، قابل تملک خصوصی نیست و همچنین است اموالی که موافق مصالح عمومی به ایالت و ولایت یا ناحیه یا شهری اختصاص یافته باشد.

ماده ۸۱- در اوقاف عامه که متولی معین نداشته باشد، اداره موقوفه طبق نظر ولی فقیه خواهد بود.

ماده ۱۶۲- هرکس مالی پیدا کند که قیمت آن کمتر از ۱۲/۶ نخود نقره باشد، می تواند آنرا تملک کند.

ماده ۱۶۳- اگر قیمت مال پیدا شده ۱۲/۶ نخود نقره یا بیشتر باشد، پیدا کننده باید یک سال تعریف کند و اگر در مدت مزبور صاحب مال پیدا نشد، مشارالیه مختار است که آنرا بطور امانت نگاهدارد یا تصرف دیگری در آن بکند در صورتیکه آنرا بطور امانت نگاهدارد و بدون تقصیر او تلف شود، ضامن نخواهد بود.

تبصره - در صورتیکه پیدا کنند مال از همان ابتدا یا پیش از پایان مدت یک سال علم حاصل کند که تعریف بی فایده است و یا از یافتن صاحب مال مایوس گردد، تکلیف تعریف از او ساقط می شود.

ماده ۱۶۴- تعریف اشیاء پیدا شده عبارتست از نشر و اعلان بر حسب مقررات شرعی بنحوی که بتوان گفت که عادتاً به اطلاع اهالی محل رسیده است.

ماده ۱۸۸- حذف شد.

ماده ۳۴۷- شخص کور می تواند خرید و فروش نماید مشروط بر اینکه شخصاً بطریقی غیر از معاينه یا بوسیله کس دیگر ولو طرف معامله جهل خود را مرتفع نماید.

ماده ۴۱۷- غبن در صورتی فاحش است که عرفاً قابل مسامحه نباشد .

ماده ۴۵۳- حذف شد .

ماده ۴۵۵- در دوانیدن حیوانات سواری و همچنین در تیراندازی و شمشیرزنی گروهبندی

جایز و مفاد ماده قبل در مورد آنها رعایت نمی شود .

ماده ۴۵۶- حذف شد .

ماده ۴۴۷- هرگاه کفیل مکفول خود را مطابق شرایط مقرر حاضر کند و مکفول به از قبول

او امتناع نماید کفیل با اشهاد یا مراجع به حاکم ، بری می شود .

ماده ۸۸۱- در صورتیکه قتل عمدی مورت بمحکم قانون یا برای دفاع باشد ، مفاد ماده

فوق مجری نخواهد بود .

ماده ۸۸۱ مکرر- کافر از مسلم ارث نمی برد و اگر در بین ورثه متوفای کافری مسلم باشد ،

وراث کافر ارث نمی برند اگر چه از لحاظ طبقه و درجه مقدم بر مسلم باشند .

ماده ۹۸- کسانی که به امور علم المنفعه ایران خدمت یا مساعدت شایانی کرد میباشند

و همچنین اشخاصی که دارای عیال ایرانی هستند و از او اولاد دارند و یا دارای مقامات

عالی علمی و متخصص در امور عام المنفعه می باشند و تقاضای ورود به تابعیت دولت

جمهوری اسلامی ایران را می نمایند ، در صورتیکه دولت ورود آنها را به تابعیت دولت

جمهوری اسلامی ایران صلاح بداند بدون رعایت شرط اقامت ممکن است با تصویب هیات

وزیران به تبعیت ایران قبول شوند .

ماده ۹۸۱- حذف شد .

ماده ۹۸۲- اشخاصی که تحصیل تابعیت ایرانی نموده یا بنمایند از کلیه حقوقی که

برای ایرانیان مقرر است به استثناء حق رسیدن به مقام ریاست جمهوری و عضویت شورای

نگهبان و شورای عالی قضائی ، وزارت و کفالت وزارت و یا هرگونه مأموریت سیاسی خازجه

بهرمند می شوند لیکن نمی توانند به مقامات ذیل ناائل گردند مگر پس از ده سال از تاریخ

صدور سند تابعیت .

۱- عضویت در مجلس شورای اسلامی

۲- عضویت شوراهای استان و شهرستان و شهر

۳- استخدام وزارت امور خارجه

۴- قضاوت

ماده ۹۸۷- زن ایرانی که با تبعه خارجی عزا و جنت می نماید به تابعیت ایرانی خود باقی خواهد ماند مگر اینکه مطابق قانون مملکت زوج تابعیت شوهر بواسطه وقوع عقد ازدواج به زوجت محیل شود ولی در هر صورت بعد از وفات شوهر و یا تفریق به صرف تقدیم درخواست به وزارت امور خارجه به انضمام ورقه تصدیق فوت شوهر و یا سند تفریق ، تابعیت اصلی زن با جمیع حقوق و امتیازات راجعه به آن مجدداً به او تعلق خواهد گرفت .

تبصره ۱- هرگاه قانون تابعیت مملکت زوج زن را بین حفظ تابعیت اصلی و تابعیت زوج مخیر بگذارد در این مورد زن ایرانی که بخواهد تابعیت مملکت زوج را دارا شود و علل موجهی هم برای تقاضای خود در دست داشته باشد ، بشرط تقدیم تقاضا نامه کتبی به وزارت امور خارجه ممکن است با تقاضای او موافقت گردد .

تبصره ۲- زن های ایرانی که بر اثر ازدواج تابعیت خارجی را تحصیل می کنند حق داشتن اموال غیر منقول را در صورتیکه موجب سلطه اقتصادی خارجی گردد ، ندارند . تشخیص این امر با وزارت کشور است .

مقررات ماده ۹۸۸ و تبصره آن در قسمت خروج ایرانیانی که تابعیت خود را ترک نموده اند شامل زنان مزبور نخواهد بود .

ماده ۹۹۱- تکالیف مربوط به اجرای قانون تابعیت و اخذ مخارج دفتری در مورد کسانی که تقاضای تابعیت یا ترک تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران و تقاضای بقاء بر تابعیت اصلی را دارند ، بملفوظ آئین نامه ای که بتصویب هیات وزیران خواهد رسید ، معین خواهد شد .

ماده ۱۰۳۶- حذف شد .

ماده ۱۰۳۹- حذف شد .

ماده ۱۰۴۱- نکاح قبل از بلوغ ممنوع است .

تبصره ۱- سن بلوغ در پسر پانزده سال تمام قمری و در دختر نه سال تمام قمری است ، تبصره ۲- عقد نکاح قبل از بلوغ با اجازه ولی و بشرط رعایت مصلحت مولی علیه صحیح است .

ماده ۱۰۴۲- نکاح دختری که هنوز شوهر نکرده اگرچه به سن بلوغ رسیده باشد ، موقوف به اجازه پدر یا جد پدری او است و هرگاه پدر یا جد پدری بدون علت موجه از دادن اجازه مضایقه کند ، دختری می تواند با معرفی کامل مردی که می خواهد به او شوهر کند و شرایط

نکاح و مهری که بین آنها قرارداد شده به دادگاه مدنی خاص مراجعه و به توسط دادگاه مزبور مراتب به پدر یا جد پدری اطلاع داده شود و بعد از پانزده روز از تاریخ اطلاع و عدم پاسخ موجه از طرف ولی ، دادگاه مزبور می تواند اجازه نکاح را صادر نماید .

ماده ۱۰۴۳ - در صورتیکه پدر یا جد پدری در محل حاضر نباشند و استیذان از آنها نیز عادتاً غیر ممکن بوده و دختر نیز احتیاج به ازدواج داشته باشد ، وی می تواند تقاضای خود را همراه با اطلاعات مذکور در ماده ۱۰۴۲ به دادگاه مدنی خاص بدهد . دادگاه پس از احراز امر اجازه نکاح صادر می نماید .

ماده ۱۱۲۲ - عیوب ذیل در مرد که مانع از ایفاء وظیفه ناشوئی باشد موجب حق فسخ برای زن خواهد بود .

۱- عنن بشرط اینکه بعد از گذشتن مدت یکسال از تاریخ رجوع زن به حاکم رفع نشود .

۲- خصاء

۳- مقطوع بودن آلت تناسلی

ماده ۱۱۳۰ - در صورتیکه دوام زوجیت موجب عسر و حرج زوج باشد ، وی می تواند به حاکم شرع مراجعه و تقاضای طلاق کند . چنانچه عسر و حرج مذکور در حکم ثابت شود ، دادگاه می تواند زوج را اجبار به طلاق نماید و در صورتیکه اجبار میسر نباشد زوجه به اذن حاکم شرع طلاق داده می شود .

ماده ۱۲۰۵ - در صورت غیبت یا استنکاف از پرداخت کسی که نفقه برعهده اوست و عدم امکان الزام وی به پرداخت نفقه ، دادگاه با مطالبه افراد واجب النفقه می تواند از اموال مستنکف یا غایب به مقدار نفقه در اختیار آنها یا متکفل مخارج قرار دهد ، در صورتیکه اموال منفق در اختیار نباشد مادر یا دیگری با اجازه دادگاه می تواند نفقه آنها را به عنوان قرض بپردازد و از شخص مستنکف یا غایب مطالبه کند .

ماده ۱۲۱۰ - در رفع حجر ، بلوغ طفل به تنهایی کفایت نمی کند ، بلکه رشد او نیز باید ثابت شود ، در صورتیکه ولی طفل رشد او را پس از بلوغ احراز نماید از طفل رفع حجر می شود و چنانچه پس از بلوغ ولی قهری نداشته باشد ، تشخیص رشد با دادستان است . تبصره - هرگاه طفل بعد از بلوغ ادعای رشد نماید و ولی او مدعی عدم رشد باشد ، تشخیص رشد با دادستان است .

ماده ۱۲۱۹ - هر یک از اموال منکف است در مواردیکه به موجب ماده قبل باید برای

اولاد آنها قیم معین شود مراتب را به دادستان حوزه اقامت خود و یا به نماینده او اطلاع داده از او تقاضا نماید که اقدام لازم برای نصب قیم بعمل آورد .

ماده ۱۲۲۲ - در هر موردیکه دادستان بنحوی از انحاء بوجود شخصی که مطابق ماده ۱۲۱۸ باید برای او نصب قیم شود مسبوق گردید ، باید به دادگاه مدنی خاص رجوع و اشخاصی را که برای قیمومت مناسب می داند به آن دادگاه معرفی کند .

دادگاه مدنی خاص از میان اشخاص مزبور یک یا چند نفر را بسمت قیم معین و حکم نصب او را صادر می کند و نیز دادگاه مذکور می تواند علاوه بر قیم یک یا چند نفر را بعنوان ناظر معین نماید در این صورت دادگاه باید حدود اختیارات ناظر را تعیین کند .
اگر دادگاه مدنی خاص اشخاصی را که معرفی شده اند معتمد ندید ، اشخاص دیگری را از دادسرا خواهد خواست .

ماده ۱۲۲۳ - در مورد مجانین دادستان باید قبلا رجوع به خبره کرده نظریات خبره را به دادگاه مدنی خاص ارسال دارد . در صورت اثبات جنون دادستان به دادگاه رجوع می کند تا نصب قیم شود در مورد اشخاص غیر رشید نیز دادستان مکلف است که قبلا بوسیله مطلعین اطلاعات کافی در باب سفاقت او بدست آورده و در صورتیکه سفاقت را مسلم دید ، در دادگاه مدنی خاص اقامه دعوی نماید و پس از صدور حکم عدم رشد برای نصب قیم به دادگاه رجوع نماید .

ماده ۱۲۲۷ - فقط کسی را محاکم و ادارات و دفاتر اسناد رسمی به قیمومت خواهند شناخت که نصب او مطابق قانون توسط دادگاه بعمل آمده باشد .

ماده ۱۲۲۸ - در خارج ایران کنسول ایران و یا جانشین وی حق دارد نسبت به ایرانیانی که باید مطابق ماده ۱۲۱۸ برای آنها قیم نصب شود و در حوزه ماوریت او ساکن یا قیم اند موقتا نصب قیم کند و باید تا ۱۰ روز پس از نصب قیم مدارک عمل خود را بوسیله وزارت امور خارجه به وزارت دادگستری بفرستد . نصب قیم مزبور وقتی قطعی می گردد که دادگاه مدنی خاص تهران تصمیم ماور کنسولی را تنفیذ کند .

ماده ۱۲۳۶ - قیم مکلف است قبل از مداخله در امور مالی مولی علیه صورت جامعی از کلیه دارائی او تهیه کرده یک نسخه از آنرا به امضای خود برای دادستانی که مولی علیه در حوزه آن سکونت دارد ، بفرستد و دادستان یا نماینده او باید نسبت به میزان دارائی مولی علیه تحقیقات لازم بعمل آورد .

ماده ۱۲۴۳ - در صورت وجود موجبات موجه دادستان می تواند از دادگاه مدنی خاص تقاضا کند که از قیم تضمیناتی راجع به اداره اموال مولی علیه بخواهد تعیین نوع تضمین بنظر دادگاه است . هرگاه قیم برای دادن تضمین حاضر نشد از قیمومت عزل می شود .
ماده ۱۲۵۱ - هرگاه زن بی شوهری ولو مادر مولی علیه که بسمت قیمومت معین شده است اختیار شوهر کند باید مراتب را در طرف یک ماه از تاریخ انعقاد نکاح به دادستان حوزه اقامت خود یا نماینده او اطلاع دهد . در این صورت دادستان یا نماینده او می تواند با رعایت وضعیت جدید آن زن تقاضای تعیین قیم جدید و یا ضم ناظر کند .
ماده ۱۲۵۴ - خروج از تحت قیمومت را ممکن است خود مولی علیه یا هر شخص ذینفع دیگری تقاضا نماید تقاضا نامه ممکن است مستقیما یا توسط دادستان حوزه ای که مولی علیه در آنجا سکونت دارد یا نماینده او به دادگاه مدنی خاص همان حوزه داده شود .

ماده ۱۳۰۶ - حذف شد .

ماده ۱۳۰۷ - حذف شد .

ماده ۱۳۰۸ - حذف شد .

ماده ۱۳۱۰ - حذف شد .

ماده ۱۳۱۱ - حذف شد .

ماده ۱۳۱۳ - شهادت اشخاص ذیل پذیرفته نمی شود .

۱- اشخاص ولگرد و کسانیکه تکدی را شغل خود قرار دهند .

۲- کسیکه نفع شخصی بصورت عین یا منفعت یا حق در دعوی داشته باشد .

۳- شهادت دیوانه در حال دیوانگی .

۴- کسانیکه عدالت شرعی آنها محرز نباشد .

ماده ۱۳۱۳ مکرر - در شاهد بلوغ ، عقل ، عدالت ، ایمان و طهارت مولد شرط است .

تبصره - عدالت شاهد باید با یکی از طرق شرعی برای دادگاه احراز شود .

ماده ۱۳۲۸ - کسی که قسم متوجه او شده است در صورتیکه بطلان دعوی طرف را

اثبات نکند یا باید قسم یاد نماید یا قسم را به طرف دیگر رد کند و اگر نه قسم یاد کند و نه آنرا بطرف دیگر رد نماید یا سوگنده مدعی ، به حکم حاکم مدعی علیه نسبت به ادعائی که تقاضای قسم برای آن شده است ، محکوم می گردد .

ماده ۱۳۲۸ مکرر - دادگاه می تواند نظر به اهمیت موضوع دعوی و شخصیت طرفین

و اوضاع و احوال موثر مقرر دارد که قسم با انجام تشریفات خاص مذهبی یاد شود یا آترابنحو دیگری تغلیظ نماید .

تبصره - چنانچه کسیکه قسم به او متوجه شده تشریفات خاص یا تغلیظ را قبول نکند و قسم بخورد ناکل محسوب نمی شود .

ماده ۱۳۳۵ - توسل به قسم وقتی ممکن است که دعوی مدعی نزد حاکم به موجب دلایل مذکور در کتاب های اول تا چهارم جلد سوم این قانون ثابت نشده باشد ، در این صورت مدعی می تواند حکم به دعوی خود را که مورد انکار مدعی علیه است ، منوط به قسم او نماید .

وزیر دادگستری جمهوری اسلامی ایران

نخست وزیر

تاریخ چاپ ۲۸/۱۰/۱۳۶۷

قانون اصلاح ماده ۱۲۰۵ قانون مدنی

ماده واحده - در صورت غیبت یا استنکاف از پرداخت کسی که نفقه برعهده اوست و عدم امکان الزام وی به پرداخت نفقه دادگاه با مطالعه افراد واجب النفقه می تواند از اموال او بمقدار نفقه در اختیار آنها یا متکفل مخارج قرار دهد . در صورتیکه اموال منفق در اختیار نباشد مادر یا دیگری با اجازه دادگاه می تواند نفقه آنها را بعنوان قرض بپردازد و از شخص مستنکف یا غایب مطالبه کند .

ماده ۱۲۱۸ - برای اشخاص ذیل نصب قیم می شود .
۱- برای صغاری که ولی خاص ندارند .
۲- برای مجانین و اشخاص غیر رشید که جنون یا عدم رشد آنها متصل بزمان صغر آنها بوده و ولی خاص نداشته باشند .
۳- برای مجانین و اشخاص غیر رشید که جنون یا عدم رشد آنها متصل بزمان صغر آنها نباشد .

ماده ۹۸۸ - اتباع ایران نمی توانند تبعیت خود را ترک کنند مگر بشرايط ذیل
۱- پس از ۲۵ سال تمام رسیده باشند
۲- هیات وزراء خروج از تابعیت آنانرا اجازه دهند
۳- قبلا تعهد نمایند که در ظرف یکسال از تاریخ ترک تابعیت حقوق خود را بر اموال غیر منقول که در ایران دارا می باشند و یا ممکن است به الوارثه دارا شوند ولو قوانین ایران اجازه مملکت آنها بماتباع خارجه بدهد ، بنحوی از آنها بماتباع ایرانی منتقل کنند
زوجه و اطفال کسیکه بر طبق این ماده ترک تابعیت می نمایند اعم از اینکه اطفال مزبور صغیر یا کبیر باشند از تبعیت ایرانی خارج نمی گردند مگر اینکه اجازه هیات وزراء شامل آنها هم باشد
۴- خدمت تحت السلاح خود را انجام داده باشند

قانون اصلاح موادی از قانون مدنی

ماده ۱- مصوبات مجلس شورای اسلامی به رئیس جمهور ابلاغ و رئیس جمهور باید ظرف ۵ روز آنرا امضاء و به دولت ابلاغ نموده و دولت موظف است ظرف مدت ۴۸ ساعت آنرا منتشر نماید .

تبصره- در صورت استنکاف رئیس جمهور از امضاء یا ابلاغ به دولت در مهلت مقرر دولت موظف است مصوبه یا نتیجه همه پرسی را پس از انقضای مدت مذکور ظرف چهل و هشت ساعت منتشر نماید .

ماده ۲۶- اموال دولتی که معد است برای مصالح یا انتفاعات عمومی مثل استحکامات و قلاع و خندق ها و خاکریزهای نظامی و قورخانه و اسلحه و ذخیره و سفاین جنگی و همچنین اثاثیه و ابنیه و عمارات دولتی و سیمهای تلگرافی دولتی و موزه ها و کتابخانه های عمومی و آثار تاریخی و امثال آنها و بالجمله آنچه که از اموال منقوله و غیر منقوله که دولت بعنوان مصالح عمومی و منافع ملی در تحت تصرف دارد قابل تملک خصوصی نیست و همچنین است اموالی که موافق مصالح عمومی به ایالت یا ولایت یا ناحیه یا شهری اختصاص یافته باشد .
ماده ۸۱- "در اوقاف عامه که متولی معین نداشته باشد اداره موقوفه طبق نظر ولی فقیه خواهد بود ."

ماده ۱۶۲- "هر کس مالی پیدا کند که قیمت آن کمتر از یک درهم (نیم مثقال و چهل پنجم مثقال شرعی نقره) باشد می تواند آنرا تملک کند ."

ماده ۶۳- "اگر قیمت مال پیدا شده یک درهم یا بیشتر باشد پیدا کننده باید یکسال تعریف کند و اگر در مدت مزبور صاحب مال پیدا نشد مشارالیه مختار است که آنرا بطور امانت نگاهدارد یا تصرف دیگری در آن بکند در صورتیکه آن را بطور امانت نگاه دارد و بدون تقصیر اوتلف شود ضامن نخواهد بود ."

ماده ۶۴- "تعریف اشیا پیدا شده عبارتست از نشر و اعلان بر حسب مقررات شرعی بنحوی که بتوان گفت که عادتاً با اطلاع اهالی محل رسید ماست ."

ماده ۲۱۸ حذف شد .

ماده ۳۴۷- "شخص کور می تواند خرید و فروش نماید مشروط بر اینکه شخصاً به طریقی غیر از معاينه با بوسيله كس ديگر ولو طرف معامله چهل خود را مرتفع نماید ."

ماده ۴۱۷- "غبن در صورتی فاحش است که عرفاً قابل مسامحه نباشد ."

ماده ۶۵۳ حذف شد .

ماده ۶۵۵- درد و اندین حیوانات سواری و همچنین در تیراندازی و شمشیرزنی گرو بندی جائز و مفاد ماده قبل در مورد آنها رعایت نمی شود .

ماده ۷۰۶ حذف شد .

ماده ۷۴۷- هرگاه کفیل مکفول خود را مطابق شرایط مقرر حاضر کند و مکفول له از قبول او امتناع نماید کفیل با اشهاد یا مراجع به حاکم ، بری می شود .

ماده ۸۸۱- در صورتیکه قتل عمدی مورث به حکم قانون یا برای دفاع باشد مفاد ماده فوق مجری نخواهد بود .

ماده ۸۸۱ مکرر- کافر از مسلم ارث نمی برد و اگر در بین ورثه متوفای کافری مسلم باشد ورث کافر ارث نمی برند اگرچه از لحاظ طبقه و درجه مقدم بر مسلم باشند .

ماده ۹۸- کسانی که با مورع عام المنفعه ایران خدمت یا مساعدت شایانی کرده باشند و همچنین اشخاصی که دارای عیال ایرانی و از او اولاد دارند و یا دارای مقامات عالی علمی و متخصص در امور عام المنفعه هستند و تقاضای ورود به تابعیت دولت جمهوری اسلامی

ایران را می نمایند در صورتیکه دولت ورود آنها را به تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران صلاح بداند بدون رعایت شرط اقامت ممکن است بانصوب هیات وزراء به تبعیت ایران قبول شوند .

ماده ۹۸۱ حذف شد .

ماده ۹۸۲ - اشخاصی که تحصیل تابعیت ایرانی نموده یا بنمایند از کلیه حقوقی که برای ایرانیان مقررات است استثناء حق رسیدن به مقام ریاست جمهوری و وزارت و کفالت وزارت و پسا هرگونه مأموریت سیاسی خارج بهر ممتد می شوند . لیکن نمی توانند به مقامات ذیل نائل گردند مگر پس از سه سال از تاریخ صدور سند تابعیت .

۱- عضویت در مجلس شورای اسلامی .

۲- عضویت شوراهای استان و شهرستان و شهر .

۳- استخدام وزارت امور خارجه .

ماده ۹۸۷ - زن ایرانی که بانهمه خارجه مزاجت سینماید به تابعیت ایرانی خود باقی خواهد ماند مگر اینکه مطابق قانون مملکت زوج تابعیت شوهر بواسطه وقوع عقد ازدواج به زوجتحمیل شود ولی در هر صورت بعد از وفات شوهر و یا تفریق به صرف تقدیم درخواست به وزارت امور خارجه بانضمام ورقه تصدیق فوت شوهر و یا سند تفریق تابعیت اصلیه زن با جمیع حقوق و امتیازات راجعه به آن مجدداً به او تعلق خواهد گرفت .

تبصره ۱ - هرگاه قانون تابعیت مملکت زوج زن را بین حفظ تابعیت اصلی و تابعیت زوج مخیر بگذارد در این مورد زن ایرانی که بخوهد تابعیت مملکت زوج را دارا شود و علل موجبی هم برای تقاضای خود در دست داشته باشد بشرط تقدیم تقاضای نام کتبی به وزارت امور خارجه ممکن است بانقضای او موافقت گردد .

تبصره ۲ - زن های ایرانی که بر اثر ازدواج تابعیت خارجی را تحصیل می کنند حق داشتن اموال غیر منقول را در صورتیکه موجب سلطه اقتصادی خارجی گردد ندارند .
مقررات ماده ۹۸۸ و تبصره مان در قسمت خروج ایرانیانی که تابعیت خود را ترک نمودند شامل زنان مزبور نخواهد بود .

ماده ۹۹۱ - تکالیف مربوط به اجراء قانون تابعیت و اخذ سراج دفتر در مورد کسانی که تقاضای تابعیت یا ترک تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران و تقاضای بقاء بر تابعیت اصلی را دارند بموجب آئین نامه که بتصویب هیات وزراء خواهد رسید معین خواهد شد .

ماده ۱۰۳۶ حذف شد .

ماده ۱۰۳۹ حذف شد .

ماده ۱۰۴۱ - " نکاح قبل از بلوغ ممنوع است .

تبصره - عقد نکاح قبل از بلوغ با اجازه ولی صحیح است بشرط رعایت مصلحت مولی علیه .

ماده ۱۰۴۲ حذف شد .

ماده ۱۰۴۳ - ۱- نکاح دختریکه هنوز شوهر نکرده اگرچه به سن بلوغ رسیده باشد موقوف به اجازه پدر یا جد پدری و است و هرگاه پدر یا جد پدری بدون علت موجهاً دادن اجازه مضایقه کند دختر می تواند با معرفی کامل مردی کمی خواهد بها و شوهر کند و شرایط نکاح و مهتری که بین آنها اتفاق اراده شده به دادگاه مدنی خاص مراجعه و به توسط دادگاه مزبور مراتب به پدر یا جد پدری اطلاع داده شود و بعد از ۱۵ روز از تاریخ اطلاع و عدم پاسخ موجه از طرف ولی دادگاه مزبور می تواند اجازه نکاح را صادر نماید .

ماده ۱۱۲۲ - ۱- عیوب ذیل در مرد که مانع از ایفاء وظیفه زناشویی باشد موجب حق فسخ برای زن خواهد بود .

۱- عنن بشرط اینکه بعد از گذشتن مدت یکسال از تاریخ رجوع زن به حاکم رفع نشود .

۲- خصا

۳- مقطوع بودن آلت تناسلی .

ماده ۱۱۳- در مورد زیر زن میتواند به حاکم شرع مراجعه و تقاضای مطلق نماید در صورتیکه برای محکمه ثابت شود که دوام زوجیت موجب عسر و حرج است می تواند برای جلوگیری از ضرر و حرج زوج را اجبار به طلاق نماید و در صورت میسر نشدن به اذن حاکم شرع طلاق داده میشود .

ماده ۱۲۱- هیچکس را نمیتوان بعد از رسیدن به سن بلوغ به عنوان جنون یا عدم رشد محجور نمود مگر آنکه عدم رشد یا جنون او ثابت شد میباشد .

تبصره ۱- سن بلوغ در پسر یا نزد سال تمام قمری و در دختر نهم سال تمام قمری است .

تبصره ۲- اموال صغیری را که بالغ شد ما ست در صورتی میتوان به او داد که مرشد او ثابت شده باشد .

ماده ۱۲۱۹- هر یک از اربوبین مکلف است در مواردیکه بموجب ماده قبل باید برای اولاد آنها قیم معین شود مراتب را به دادستان حوزه اقامت خود و بیا به نماینده او اطلاع داده از او تقاضا نماید که اقدام لازم برای نصب قیم بعمل آورد .

ماده ۱۲۲۴- در هر موردی که دادستان بنحوی از آنجا بوجود شخصی که مطابق ماده ۱۲۱۸ باید برای او نصب قیم شود مسبوق گردید باید به دادگاه مدنی خاص رجوع و اشخاصی را که برای قیمومت مناسب می داند به دادگاه مدنی خاص مزبور معرفی کند .

دادگاه مدنی خاص از میان اشخاص مزبور یک یا چند نفر را بسمت قیم معین و حکم نصب او را صادر میکنند و نیز دادگاه مزبور میتواند علاوه بر قیم یک یا چند نفر را بعنوان ناظر معین نماید در اینصورت دادگاه باید حدود و اختیارات ناظر را نیز تعیین کند .

اگر دادگاه مدنی خاص اشخاصی را که معرفی شده اند معتقد ندید اشخاص دیگری را از دادسرا خواهد خواست .

ماده ۱۲۲۳- در مورد مجازین دادستان باید قبل رجوع به خبر کرده نظریات خبره را به دادگاه مدنی خاص ارسال دارد در صورت اثبات جنون دادستان به دادگاه رجوع می کند تا نصب قیم شود در مورد اشخاص غیر رشید نیز دادستان مکلف است که قبلا بوسیله مطلعین اطلاعات کافی در باب سفاقت او بدست آورده و در صورتی که سفاقت را مسلم دید در دادگاه مدنی خاص اقدام دعوی نماید و پس از صدور حکم عدم رشد برای نصب قیم به دادگاه رجوع نماید .

ماده ۱۲۲۷- فقط کسی را محاکم و ادارات و دفاتر اسناد رسمی به قیمومت خواهند شناخت که نصب او مطابق قانون توسط دادگاه بعمل آمده باشد .

ماده ۱۲۲۸- در خارج ایران مأمورین قنصلی ایران حق دارند نسبت به ایرانیان که باید مطابق ماده ۱۲۱۸ برای آنها قیم نصب شود و در حوزو هم اموریات آنها ساکن یا مقیم هستند موقتا نصب قیم کنند و باید تا دوازده روز پس از نصب قیم مدارک عمل خود را بوسیله وزارت امور خارجه به وزارت دادگستری بفرستند . نصب قیم مزبور وقتی قطعی میگردد که دادگاه مدنی خاص تهران تصمیم مأمور قنصلی را تنفیذ کند .

ماده ۱۲۳۶- قیم مکلف است قبل از مداخله در امور مالی مولی علیه صورت جامعی از کلیه دارائی او تهیه کرده یک نسخه از آن را با مضای خود برای دادستانی که مولی علیه در حوزه آن سکونت دارد بفرستد و دادستان یا نماینده او باید نسبت بهمیزان دارائی مولی علیه تحقیقات لازم بعمل آورد .

ماده ۱۲۴۴- در صورت وجود موجبات موجه دادستان می تواند از دادگاه مدنی خاص

تقاضا کند که از قیم تضمیناتی راجع به اندازه اموال مولی علیه بخواهد تعیین نوع تضمین بنظر دادگاه است. هرگاه هیم برای دادن تضمین حاضر نشد از قیمت عزل می شود.

ماده ۱۲۵۱- هرگاه زنی بی شوهری ولو مادر مولی علیه که بسمت قیمومت معین شده است اختیار شوهر کند باید مراتب را در ظرف یکماه از تاریخ انعقاد نکاح به دادستان حوزه اقامت خود بیا نمایند و اطلاع دهد.

در اینصورت دادستان یا نماینده او میتواند با رعایت وضعیت جدید آن زن تقاضای تعیین قیم جدید و یا ضم ناظر کند.

ماده ۱۲۵۴- خروج از تحت قیمومت را ممکن است خود مولی علیه یا هر شخص ذینفع دیگری تقاضا نماید تقاضا نامه ممکن است مستقیماً یا توسط دادستان حوزه ای که مولی علیه در آنجا سکونت دارد بیا نمایند و او به دادگاه مدنی خاص همان حوزه داده شود.

ماده ۱۳۰۶ حذف شد.

ماده ۱۳۰۷ حذف شد.

ماده ۱۳۰۸ حذف شد.

ماده ۱۳۱۰ حذف شد.

ماده ۱۳۱۱ حذف شد.

ماده ۱۳۱۳- شهادت اشخاص ذیل پذیرفته نمیشود.

۱- اشخاص ولگرد و کسانی که تکدی را شغل خود قرار دهند.

۲- اشخاص معروف به فساد اخلاق.

۳- کسی که نفع شخصی در دعوی داشته باشد.

۴- شهادت دیوانه در حال دیوانگی.

۵- کسانی که عدالت شرعی آنها محرز نباشد.

ماده ۱۳۱۳ مکرر- در شاهد بلوغ - عقل - عدالت - ایمان و طهارت مولد شرط است.

تبصره - عدالت شاهد باید با یکی از طرق شرعی برای دادگاه احراز شود.

ماده ۱۳۲۸- کسی که قسم متوجه او شده است در صورتیکه نتواند بطلان دعوی طرف

را اثبات کند یا باید قسم یاد نماید یا قسم را بطرف دیگر رد کند و اگر نه قسم یاد کند و نه آنرا به طرف دیگر رد نماید یا سوگند مدعی به حکم حاکم مدعی علیه نسبت به ادعائیکه

تقاضای قسم برای آن شده است محکوم میگردد.

ماده ۱۳۲۸ مکرر- " دادگاه میتواند نظر به اهمیت موضوع دعوی و شخصیت طرفین

و اوضاع و احوال و اثر مقرر دارد که قسم با انجام تشریفات خاص مذهبی یاد شود یا آنرا به نحو دیگری تغلیظ نماید.

تبصره - چنانچه کسی که قسم به او متوجه شده تشریفات خاص یا تغلیظ را قبول نکند و

قسم بخورد ناکل محسوب نمیشود.

ماده ۱۳۳۵- " توسل به قسم وقتی ممکن است که دلائل مذکور در کتابهای اول تا

چهارم جلد سوم این قانون برای اثبات مدعی موجود نباشد. در این صورت مدعی میتواند حکم به دعوی خود را که موردانکار مدعی علیه است منوط به قسم او نماید.

طبق اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی در تاریخ ۶۱/۱۰/۸

به تصویب کمیسیون امور قضائی رسیده و برای مدت پنج

سال بصورت آزمایشی قابل اجراست